

Силабус курсу:

Прикладні методи в соціальній роботі

Ступінь вищої освіти:	Бакалавр
Спеціальність:	231 «Соціальна робота»
Рік підготовки:	4
Семестр викладання:	осінній
Кількість кредитів ЄКТС:	6,0
Мова(-и) викладання:	українська
Вид семестрового контролю	Іспит

Автор курсу та лектор:

к. психол. наук, доцент Побокіна Галина Миколаївна

вчений ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я та по-батькові

доцент кафедри практичної психології та соціальної роботи

посада

pobokina@snu.edu.ua

+38-066-923-16-16

+38-066-923-16-16
Viber, телеграм

аудиторія за розкладом

електронна адреса

телефон

месенджер

консультації

Анотація навчального курсу

Цілі вивчення курсу:

Метою лекційних занять мислення майбутніх фахівців; формування практичних навичок майбутнього за дисципліною полягає у тому, щоб майбутні соціальні працівники мали можливість оволодіти базовими знаннями, які необхідні для формування професійного уміння допомагати клієнтам обирати перспективні для них життєві цілі та шляхи й засоби досягнення їх, самоорганізовувати та саморегулювати ефективне використання цих засобів та рух цими шляхами; розвиток професіоналізму.

Метою самостійної роботи за дисципліною є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом у час, вільний від обов'язкових навчальних занять, без участі викладача; розвиток творчих здібностей та активізація розумової діяльності студентів; формування в студентів потреби безперервного самостійного поповнення знань; розвиток морально-вольових зусиль; поглиблення, узагальнення та закріплення знань, які студенти отримують у процесі навчання, а також застосування цих знань на практиці.

Результати навчання:

Знання: місце і роль прикладних методик у професійній діяльності соціальної працівника; особливості застосування тих чи інших видів прикладних мистецтв у вирішенні соціальних проблем клієнтів; терапевтичні можливості прикладних методик для розвитку та активізації внутрішніх ресурсів клієнта; про значення прикладних методик у наданні психолого-педагогічної допомоги, спрямованої на подолання соціальних і особистісних проблем дітей та молоді.

Вміння: застосовувати набуті знання у процесі самостійного опрацювання наукової літератури, у якій висвітлюється суміжна проблематика; використовувати прикладні методики в різних напрямках соціальної роботи; доцільно підбирати прикладні методики в соціальній роботі з відповідною

категорією клієнтів; аналізувати доцільність використання прикладних методик в соціальній роботі; поновлювати професійні знання та впроваджувати їх в практичну діяльність.

Передумови до початку вивчення: Для засвоєння дисципліни повинні бути знання з: «Вступ до спеціальності соціальна робота», «Історія соціальної роботи», «Практикум соціальної роботи», «Теорія соціальної роботи».

Мета курсу (набуті компетентності)

Мета викладання дисципліни є засвоєння прикладних методик й методів в соціальній роботі та їх практичне використання в професійній діяльності соціального працівника.

Вивчення даного навчального курсу призначене для формування, удосконалення та розвитку у здобувача вищої освіти наступних компетентностей:

ЗК3.Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 4.Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 9.Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 10.Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 11.Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

СК2.Здатність прогнозувати перебіг різних соціальних процесів.

СК 8. Здатність застосовувати сучасні експериментальні методи роботи з соціальними об'єктами в польових і лабораторних умовах.

СК 10.Здатність розробляти шляхи подолання соціальних проблем і знаходити ефективні методи їх вирішення.

Що забезпечується досягненням наступних програмних результатів навчання:

ПРН1.Здійснювати пошук, аналіз і синтез інформації з різних джерел для розв'язування професійних і встановлювати причинно-наслідкові зв'язки між соціальними подіями та явищами.

ПРН3.Ідентифікувати, формулювати і розв'язувати завдання у сфері соціальної роботи, інтегрувати теоретичні знання та практичний досвід.

ПРН5.Теоретично аргументувати шляхи подолання проблем та складних життєвих обставин, обирати ефективні методи їх вирішення, передбачати наслідки.

ПРН9.Використовувати відповідні наукові дослідження та застосовувати дослідницькі професійні навички у ході надання соціальної допомоги.

ПРН19.Виявляти сильні сторони та залучати особистісні ресурси клієнтів, ресурси соціальної групи і громади для розв'язання їх проблем, виходу із складних життєвих обставин.

Структура курсу

№	Тема	Години (Л/ПЗ)	Стислий зміст	Інструменти і завдання
1.	Предмет і методи в соціальній роботі. Соціальна терапія як та її вплив на соціалізацію клієнта соціальної роботи.	денна 2/0/2 заочна 0,5/0/0,5	Предмет і завдання в соціальній роботі. Зміст і структура прикладних методик в соціальній роботі. Зв'язок прикладних методик в соціальній роботі з іншими науками та її роль у пізнанні навколишнього світу. Поняття соціальної терапії. Розвиток та активізація внутрішніх ресурсів клієнта як одне з першочергових завдань соціального працівника. Творча діяльність як передумова соціалізації особистості, поняття творчості. Терапевтичні можливості мистецтва.	Аналіз ситуацій. Практичні вправи. Індивідуальні завдання. Опитування
2.	Мистецтво та його терапевтичні можливості.	денне 2/0/2 заочна	Художня творчість як засіб лікування та розвиток особистості. Форми арт-терапевтичної роботи. Деякі особливості арт-терапевтичної діяльності.	Аналіз ситуацій. Практичні вправи.

№	Тема	Години (Л/ПЗ)	Стислий зміст	Інструменти і завдання
		0,5/0/0,5	Арт-терапевтичний кабінет і його оснащення Способи реєстрації й оцінки арт-терапевтичної діяльності.	Індивідуальні завдання. Опитування
3.	Види декоративно-ужиткового мистецтва та його застосування у соціальній роботі.	денне 2/0/2 заочна 0,5/0/0,5	Поняття та види декоративно-прикладного мистецтва. Вироби з кераміки та скла. Виготовлення текстильних виробів. Вироби з дерева і металу. Використання законів композиції у виробках декоративно-прикладного мистецтва.	Аналіз ситуацій. Практичні вправи. Індивідуальні завдання. Опитування
4.	Загальні закономірності арт-терапевтичної роботи.	денне 2/0/2 заочна 0,5/0/0,5	Вихідні арт-терапевтичні поняття. Форми арт-терапевтичної роботи. Деякі особливості арт-терапевтичної діяльності. Арт-терапевтичний кабінет і його оснащення. Способи оцінки й реєстрації арт-терапевтичної діяльності.	Аналіз ситуацій. Практичні вправи. Індивідуальні завдання. Опитування
5.	Арт-терапевтична робота з дітьми і підлітками.	денне 2/0/2 заочна 0/0/0	Арт-терапія для дітей і підлітків. Структура проведення арт-терапевтичного заняття з дітьми. Методика обговорення дитячих малюнків Вайолет Оклендер. Арт-терапія в роботі з дітьми, які перенесли сексуальне насильство. Корекція страхів методами арт-терапії	Аналіз ситуацій. Практичні вправи. Індивідуальні завдання. Опитування
6.	Арт – терапевтична робота з різними категоріями клієнтів. Комбінація арт-терапії з іншими формами терапії та творчістю.	денне 2/0/2 заочна 0/0/0	Арт-терапевтична робота з людьми похилого віку. Арт-терапія в роботі з правопорушниками. Використання арт-терапії в роботі з бездомними. Використання арт-терапії в роботі з ув'язненими . Танець і терапія мистецтвом. Казкотерапія.	Аналіз ситуацій. Практичні вправи. Індивідуальні завдання. Опитування
7.	Прикладні методики як засіб соціально-терапевтичного впливу на особистість.	денне 2/0/2 заочна 0/0/0	Роль художньої творчості у роботі з клієнтами соціальної роботи. Значення художньої діяльності для розвитку фізіологічних та психічних навичок клієнтів.	Аналіз ситуацій. Практичні вправи. Індивідуальні завдання. Опитування
8.	Соціально-психологічні особливості різних категорій сімей та дітей.	денне 2/0/2 заочна 0/0/0	Групи клієнтів, що потребують терапевтичного втручання. Соціально-психологічні особливості дітей та батьків з неблагополучних сімей. Психоемоційний розвиток дітей-сиріт, що виховуються в інтернаті. Соціально-психологічні особливості осіб з обмеженими функціональними можливостями. Психологічна характеристика осіб, що стали жертвами насильства у сім'ї. Соціально-психологічні особливості дезадаптованих дітей та молоді.	Аналіз ситуацій. Практичні вправи. Індивідуальні завдання. Опитування
9.	Особливості застосування прикладних методик з людьми похилого віку.	денне 2/0/2 заочна 0,5/0/0,5	Характеристика духовних та психологічних потреб людей похилого віку. Значення прикладних методик для роботи з людьми похилого віку. Використання соціальним працівником прикладних методик при роботі з даною категорією клієнтів. Визначення ефективних методик для людей похилого віку.	Аналіз ситуацій. Практичні вправи. Індивідуальні завдання. Опитування
10.	Використання методик тілесної терапії з корекційною метою.	денне 2/0/2 заочна 0,5/0/0,5	Тілесна терапія. Основні школи тілесно-орієнтованої психотерапії. Релаксація. Робота з диханням та пози тіла.	Аналіз ситуацій. Практичні вправи. Індивідуальні завдання. Опитування
11.	Технології застосування прикладних методик у роботі з	денне 2/0/2 заочна 0,5/0,5	Використання засобів мистецтва у роботі з різними типами сімей. Використання засобів мистецтва у роботі з неблагополучною сім'єю. Виконання декоративного виробу сім'єю як спосіб подолання конфліктів Значення прикладного мистецтва для	Аналіз ситуацій. Практичні вправи. Індивідуальні завдання. Опитування

№	Тема	Години (Л/ПЗ)	Стислий зміст	Інструменти і завдання
	сім'ями різного типу.		розвитку творчої уяви та фантазії обдарованої дитини, регуляція емоційного стану дитини та її батьків.	
12.	Використання ігрових елементів при роботі з сім'ями різного типу.	денне 2/0/2 заочна 0/0/0	Види іграшок. Функціональні особливості іграшки у розвитку особистості дитини. Гра як ефективний терапевтичний засіб роботи з дітьми та дорослими. Особливості використання іграшки у театральному мистецтві. Значення лялькового театру для роботи з клієнтами.	Аналіз ситуацій. Практичні вправи. Індивідуальні завдання. Опитування
13.	Використання прикладних методик когнітивної терапії з метою регуляції емоційного стану людини.	денне 2/0/2 заочна 0/0/0	Загальна характеристика когнітивної терапії. Механізми виникнення емоцій та усвідомлення власних думок. Когнітивно-орієнтовані методи психокорекції для керування емоційним станом та поведінкою у складних життєвих ситуаціях.	Аналіз ситуацій. Практичні вправи. Індивідуальні завдання. Опитування
14.	Використання сугестивних методик у роботі з різними проблемами клієнтів.	денне 2/0/2 заочна 0/0/0	Форми сугестивного впливу. Навіювання. Самонавіювання. Входження в певний образ. Аутогенне тренування. Застосування в клініці аутогенного тренування.	Аналіз ситуацій. Практичні вправи. Індивідуальні завдання. Опитування
15.	Особливості використання методик поведінкової терапії в роботі з соціально-психологічною проблематикою.	денне 2/0/0 заочна 0,5/0/0,5	Метод систематичної десенсибілізації. Метод оперантного зумовлення. Техніка «репетиції поведінки».	Аналіз ситуацій. Практичні вправи. Індивідуальні завдання. Опитування
16.	Ефективні способи форми поведінки соціального працівника з кризовими категоріями клієнтів. Використання методик психодрами та гештальт-терапії з корекційною метою.	денне 2/0/0 заочна 0/0/0	Стиль поведінки соціального працівника з різними групами клієнтів. Ефективний стиль поведінки з агресивними дітьми. Технології налагодження взаємодії з демонстративним та депресивним типом особистості клієнта. Ефективна поведінка соціального працівника при взаємодії з клієнтом-девіантом та людиною похилого віку. Історія виникнення психодрами як психотерапевтичного методу. Сутність методу психодрами. Компоненти психодрами. Техніки психодрами Основні поняття та положення гештальт-терапії. Вправи, які використовуються в гештальт-терапії Психотехніка у гештальт-терапії.	Аналіз ситуацій. Практичні вправи. Індивідуальні завдання. Опитування.
17.	Загальна кількість аудиторних занять	Денне 32/28 Заочне 4/4		

Рекомендована література

1. Семигіна Т.В., Сучасна соціальна робота Карапетян О.В. : навчальний посібник. - Київ: Академвидав, 2020. – 256 с.
2. Безпалько О.В. Теорія соціальної роботи: опорні тези лекцій: навчальний посібник. Чернівці: Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича, 2022. 120 с.
3. Купенко О.В. Соціальна робота: від теорії до практики: навчальний посібник. – Суми: Сумський державний університет, 2020. – 192 с
4. Епель О.В., Лях Т.Л., Сілантьєва І.В. Актуальні питання соціальної роботи: навчальний посібник для здобувачів вищої освіти за спеціальністю 231 «Соціальна робота». – Ужгород: РІК-У, 2023. – 200 с.

Методичне забезпечення

1. Навчально – методичний посібник з дисципліни «Прикладні методи в соціальній роботі» / Укл. Г.М. Побокіна, 2021.

Оцінювання курсу

За повністю виконані завдання студент може отримати визначену кількість балів:

Інструменти та завдання	Кількість балів
Участь в обговоренні	10 (по 0,47 балів за 1 ЛК)
Практичні заняття	28 (14 практичних по 2 бали за 1 ПК)
Самостійна робота (контрольні роботи, реферати, есе, презентації, опрацювання наукової літератури тощо)	32
Підсумковий екзаменаційний (заліковий) тест	30
Разом	100

Шкала оцінювання студентів

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Політика курсу

Плагіат та академічна доброчесність:

Під час виконання завдань здобувач має дотримуватись політики академічної доброчесності. Запозичення (використання ідей, розробок, тверджень, статистичних або експериментальних відомостей інших авторів) повинні бути оформлені відповідними посиланнями на першоджерела. Списування або копіювання є категорично забороненими. Перевірка текстів на унікальність здійснюється однаково для всіх здобувачів. Здобувачі вищої освіти самостійно виконують навчальні

завдання, завдання поточного та підсумкового контролю (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей).

Перезарахування кредитів, отриманих у неформальній освіті: Здобувач вищої освіти може пройти певні онлайн-курси, які пов'язані з темами дисципліни, на онлайн-платформах. При поданні документу про проходження курсу студенту можуть бути перезараховані певні теми курсу та нараховані бали за завдання.

Завдання і заняття: Усі завдання, передбачені програмою курсу мають бути виконані своєчасно і оцінені в спосіб, зазначений вище. Аудиторні заняття мають відвідуватись регулярно. Пропущені заняття (з будь-яких причин) мають бути відпрацьовані з отриманням відповідної оцінки не пізніше останнього тижня поточного семестру. В разі поважної причини (хвороба, академічна мобільність тощо) терміни можуть бути збільшені за письмовим дозволом декана.

Поведінка в аудиторії: На заняття здобувачі вищої освіти вчасно приходять до аудиторії відповідно до діючого розкладу та обов'язково мають дотримуватися вимог техніки безпеки.

Під час занять здобувачі вищої освіти:

- дотримуються етичних правил поведіння;
- знаходяться на своєму навчальному місці;
- не заважають викладачу проводити заняття та іншим здобувачам навчатися.

Під час контролю знань здобувачі вищої освіти:

- є підготовленими відповідно до вимог даного курсу;
- розраховують тільки на власні знання (не шукають інші джерела інформації або «допомоги» інших осіб);
- не заважають іншим;
- виконують усі вимоги викладачів щодо контролю знань.